

KURJER WILEŃSKI

Nowogródzki, Grodzieński, Suwalski, Poleski i Wołyński

Kto złoto zdeironizował

Tylko ludzie mało inteligentni, drobni ciulacze i typowe zwolennicy przechowywania pieniędzy w pończosie niepokoją się z tego powodu, że Bank Polski uzyskał większe możliwości emisji środków obiegowych.

Większość prasy uważa zmianę, jaka w statucie Banku Polskiego nastąpiła za rzecz zupełnie dojrzałą i normalną. Inna sprawa, że przy tej okazji, wiele się p. sze w ogóle o zmniejszającej się roli złota na świecie.

Krakowski „Głos Narodu” np. omawia zmiany statutu B. P. pod frapującym tytułem „Detronizowanie złota”.

Od chwili wypuszczenia papierowego pieniądza po raz pierwszy — minęło już stosunkowo wiele lat. Choć był to niewątpliwie fakt, który przygotował dzisiejszy stan rzeczy, kiedy to w wielu państwach kurs pieniądza opiera się w większym stopniu na ufaniu do państwa i jego gospodarki, niż do pokrycia w złocie, warto zdać sobie sprawę, że na współczesne dokonywanie się emancypacji pieniądza z pod dyktatury złotej zawały o wiele bardziej skomplikowane czynniki niż rozwój techniki drukarskiej.

Prawie całkowitą niezależność od wysokości pokrycia uzyskuje pieniądz, będący tylko symbolem wartości, znakiem obiegowym gwarantowanym przez państwo, dopiero z tą chwilą, gdy przysł liberalizm gospodarczy, gdy narodowe państwa postawiły przed sobą ideał samowystarczalności, a handel zagraniczny skurczył się i zaczął całkowicie podlegać zasadom kompensacji.

Złoto, które jeszcze na początku bieżącego stulecia zachowywało dla siebie ważną rolę jedynego środka wypłat przy rozrachunkach międzynarodowych, dziś i tam zostało wyrzucone w bardzo znacznym stosunku przez zwykły rozrachunek kompensacyjny.

Dziś to już nie jest żaden paradoks, że masło można wymieniać na armatę, zboże na samochody, naftę na samoloty itp.

Obrót naturalny na wielką skalę dziś jest zasadą między państwowych stosunków handlowych.

Złoto nie jest wcale potrzebne w obrocie wewnątrz kraju. W obrocie zewnętrznym bywa potrzebne tylko dla pokrycia niedoboru (w wypadku ujemnego bilansu płatniczego), ale tego państwa, nie produkujące złota, unikają jak ognia.

Jeżeli w praktyce ilość wypadków, kiedy złoto jest potrzebne, jako pieniądz dla wypłat została ograniczona do minimum, czy można się dziwić, że i stosunek ilości złota utrzymywanego w skarbcu do ogólnego obiegu nie jest utrzymywany na tym samym poziomie co dawniej. Po tej linii idą zmiany ustrojów monetarnych na całym świecie. Są one i do statecznie uzasadnione i jednocześnie bardzo pomyślne dla tych wszystkich państw, które były hamowane w swym rozwoju z powodu braku własnych kopalni złota.

Piotr Lemiesz.

Poszukiwanie złota w Alzacji austriackiej

WIEDEŃ (Pat). Pruskie Towarzystwo Eksploatacji Kopalni „Preusag” przystąpiło do poszukiwań złota w austriackim paśmie alpejskim Wyżynie Taury, w których istniały kopalnie złota jeszcze na długo przed Narodzeniem Chrystusa. W nadziei natrafienia na nowe żyły złotodajne założono tam elektrownię oraz przystąpiono do budowy domów mieszkalnych i hal maszyn.

Wojska gen. Franco stanęły u granicy francuskiej

35 tys. żołnierzy w potrzasku — Figueras zdobyte — Minorca poddała się — Madryt nawiązał rokowania z gen. Franco?

LE PERTHUS (Pat). Wojska gen. Franco osięły o godz. 12 05 granicę francuską, wywieszając hiszpański sztandar narodowy na punkcie granicznym w Le Perthus.

LONDYN (Pat). Agencja Reutersa donosi: wojska narodowe dokonały „oficjalnego lądowania” na wyspie Minorce.

PERTHUS (Pat). Według nadeszłych tu a niepotwierdzonych pogłoszek śmiały manewr wojsk gen. Franco pozwolił im otoczyć pomiędzy Figueras a La Junquera 35 tys. żołnierzy republikańskich, należących głównie do 18 korpusu.

RZYM (Pat). Agencja Stefani donosi z Paryża, że dowódca obrony Madrytu gen. Miaja zaopatrzył się już w paszport na wyjazd do Francji i już od 2 dni nawiązał rokowania z gen. Franco w sprawie zawieszenia broni.

RZYM (Pat). Dziennik „Piccolo” donosi, że włoskie oddziały walczące po stronie gen. Franco na froncie katalońskim, zostały zatrzymane i nie posuwają się już w kierunku granicy francuskiej.

BARCELONA (Pat). Komunikat sztabu wojkowego gen. Franco donosi, że w ciągu środy wojska na froncie katalońskim posuwały się z dużą szybkością, niosąc wyzwolenie 24 miejscowości. Najważniejszą zdobyczą dnia wczorajszego jest miasto Figueras Jaclela w Katalonii.

LE PERTHUS (Pat). Nieoczekiwane na dejsie wojsk narodowych wywołało w Le Perthus wrażenie gromu i jasnego nieba. Wojska gen. Franco prawdopodobnie

zmoloryzowane, przecięły drogę pomiędzy Junquera a Le Perthus, opanowały szybko prawe skrzydło oddziałów republikańskich a niewielka grupa zajęła posterunek graniczny. Zdaje się że manewr ten uszedł zupełnie uwagi dowództwa republikańskiego. Jeszcze na 10 minut przed załknięciem sztandaru nacjonalistów na posterunku granicznym samochody z wojskami rządowymi przejeżdżały spokojnie, jak w dniach ubiegłych, przez główną ulicę Le Perthus. Nagle jednak powstała w mieście panika. Słychać było tylko krzyki „idę”. Kolumna wojsk rządowych dotychczas maszerująca w porządku załamała się, żołnierze zaczęli biec starając się wydostać jak najprędzej z miasta, a samochody przyspieszyły gwałtownie bieg.

Niemal równocześnie otworzyły się bramy wszystkich domów, których mieszkańcy zaczęli uciekać z tobołami, przygotowani już od trzech dni. Rozgardzając jednak trwał krótko: oddziały francuskiej gwardii ruchomej odparły uciekinierów w stronę wzgórz a żołnierze stanęli frontem do do terytorium hiszpańskiego. W kilka minut potem ukazały się pierwsze oddziały nawarskie i „regulares”. Niebawem oficerowie nacjonalistyczni przybyli oficjalnie do władz francuskich, aby uznać linię graniczną.

Gen. Skwarczyński zapowiada prace O Z N nad zmianą ordynacji wyborczej

WARSZAWA (Pat). W czwartek obradował zarząd koła parlamentarnego O Z N pod przewodnictwem szefa O Z N gen. Stanisława Skwarczyńskiego. O godz. 10 obradował zespół sejmowego koła parlamentarnego O. Z. N. O godz. 18 odbyło się plenarne zebranie całego koła parlamentarnego O Z N, na którym szef O Z N gen. Stanisław Skwarczyński wygłosił obszernie, przeszło godzinne przemówienie.

W zakończeniu swej mowy gen. Skwarczyński oświadczył:

„W myśl wytycznej Pana Prezydenta R. P. obecne Izby ustawodawcze zajmą się sprawą ordynacji wyborczej. Po zakończeniu obrad budżetowych Sejm gen. Skwarczyński powoła specjalny zespół O Z N, który zajmie się projektem jej zmiany. Obóz nie dopuści jednak do tego, aby miała być uchwalona jakaś ordynacja przejściowa, czy tymczasowa, o jakiej niektórzy gorliwi zwolennicy jej zmiany masza. Nowa ordynacja musi być dobra, zgodna z konstytucją i istniejącymi stosunkami w Polsce”.

Dlaczego rząd nie wziął udziału w pogrzebie Dmowskiego

Podczas debaty na plenium Senatu o dofinansowanie kredytów na r. 1938 zabrał głos sen. Rembieliński, który powołując się na przysługujące parlamentowi prawo kontroli ogólnej polityki rządu, przypomniał moment śmierci i pogrzebu ś. p. Romana Dmowskiego. Skreśliwszy pokrótce sylwetkę zmarłego, mówca oświadczył, iż pogrzeb ś. p. Romana Dmowskiego był wielką manifestacją narodową, brak było tylko oficjalnych reprezentantów rządu. Cześć dla zasług ludzi wielkich — oświadczył mówca dalej — jest jednym ze środków duchowego zjednoczenia narodu, a oczywiście obowiązkiem państwa jest pobudzać i dawać wyrazu tym uczuciom, zespalającym, zwłaszcza, gdy hasło jedności narodem jest powszechnie uznanym nakazem.

„Wobec tego w imieniu i z upoważnienia senatorów Dębskiego, Dobczyńskiego, Fudakowskiego, Kobylińskiego, ks. Machaya, Miłaszewskiego, Morawskiego, Olehowicza, Skłaskiego oraz moim własnym wypowiedziom na sze mocne i głębokie przekonanie: rząd powinien był wziąć udział w pogrzebie ś. p. Dmowskiego”.

Na uwagi te odpowiedział w następujący sposób prezes Rady Ministrów generał Składkowski:

Stoję na stanowisku, że nie należy nigdy walczyć ze zmarłymi, więc powody obojętne ustosunkowania się rządu do uroczystości pogrzebowych ś. p. Romana Dmowskiego poruszam tylko dlatego, że sprawa ta została podniesiona przez pana senatora Rembielińskiego. Nie chcę bowiem, żeby pozostało wrażenie, iż sposób,

w jaki rząd ustosunkował się do uroczystości pogrzebu ś. p. Romana Dmowskiego, był przypadkowy, albo pochodził z jakiegokolwiek nieporozumienia.

Wysoka Izbo. Rząd, który reprezentuję i za który odpowiadam, pamięta tragiczne momenty po śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Wtedy to — jak i potem — Roman Dmowski, jako ideowy szef stronnictwa narodowego, dopuścił i tolerował, że stronnictwo narodowe usiłowało znieżyć pamięć Marszałka Józefa Piłsudskiego, kiedy bezbronny leżał w ubóstwie przez cały naród trumnie. Rząd państwa o tym i uważając, że nie ma podstawy obniżyć wartości życia ś. p. Dmowskiego, nie miał jednak również możliwości wzięcia udziału w jego pogrzebie. (Hucznym i długim trwał oklaski).

Bomby w Anglii

LONDYN (Pat). Dziś rano znaleziono w Londynie w pobliżu Edgware Road bombę zapalającą. Straż ogólna bombę usunęła. Poza tym dwie niewielkie bomby wybuchły w pobliżu stacji Kigseross, nie wyrządzając szkód.

Posel Litwy u m. Romana

WARSZAWA (Pat). P. minister przemysłu i handlu Antoni Roman przyjął posła i ministra pełnomocnego Litwy Jurgisa Szaulisa.

Odebranie debitu gazec e gdańskiej

WARSZAWA (Pat). W związku z napastliwym artykułem „Atakującym organ państwowy polski, atakującym sprawę wewnętrzną decyzją z dnia 4 lutego br. odebrało debity pocztowy na terenie Rzeczypospolitej czasopismu, wychodzącemu w Gdańsku „Der Danziger Vorposten”.

Prokurator cofnął apelację w procesie Konstantego Staszysa

3 marca br. w Sądzie Apelaacyjnym w Wilnie będzie rozpatrywana sprawa b. prezesa Litewskiego Komitetu Narodowego, p. Konstantego Staszysa, skazanego przez Sąd Okręgowy na 1 rok aresztu i grzywnę w kwocie 10 tysięcy złotych za udzielenie pomocy cudzoziemcowi i inne przestępstwa dewizowe.

Sprawa p. Staszysa, podczas rozprawy w sądzie pierwszej instancji,

wzbudziła duże zainteresowanie ze względu na zarzuty natury politycznej, zawarte w akcie oskarżenia. Sąd Okręgowy, jak wiadomo, nie wziął pod uwagę tych zarzutów podczas ferowania wyroku i skazał p. Staszysa wyłącznie za przestępstwa dewizowe.

Od wyroku Sądu Okręgowego odwołała się prokuratura i obrona. W związku z apelacją prokuratora przy-

Na widowni dnia politycznego

Premier belgijski Spaak, który, jak donosiemy na innym miejscu, podał się wczoraj do dymisji.

Nowy premier Jugosławii Cvetkovic, który po dymisji gabinetu Stojadinowicza utworzył nowy rząd.

B. min. francuski Leon Berard, którego niedawna podróż do Burgos wywołała liczne echa w opinii politycznej Europy

Dzisiejsza historyczna rocznica

28 listopada 1918 r. Józef Piłsudski, jako Naczelnik Państwa, podpisał dwa dekryty, pierwszy, zatwierdzający ordynację wyborczą do Sejmu, a drugi ustalający datę wyborów do Sejmu Ustawodawczego na dzień 26 stycznia 1919 r.

Otwarcie parlamentu polskiego poprzedziło uroczyste nabożeństwo dnia 9 lutego 1919 r., odprawione w katedrze św. Jana przez ks. arcybiskupa Kakowskiego, w obecności wyższego duchowieństwa z pierwszym nuncjuszem papieskim mgr. Rattim, obecnym Papieżem Piusem XI na czele. Na nabożeństwo przybył najwyższy do stojnicy państwowi, a więc Naczelnik Państwa Józef Piłsudski, prezydent ministrów Ignacy Paderewski, przedstawiciele obcych państw, misje wojskowe, nowowybrani posłowie i niezliczone rzesze wiernych.

Podniosłe kazanie okolicznościowe wygłosił ks. arcybiskup Teodoro wicz, kończąc Rotą ślubowania, której wszyscy obecni wysłuchali stojąc.

Po skończonym nabożeństwie wszyscy zebrani wśród nieopisanego entuzjazmu tłumów, zalegających ulicę, skierowali się do gmachu Sejmu przy ul. Wiejskiej, gdzie wśród podniosłego nastroju ks. arcybiskup Dąbtor w obecności Naczelnika Państwa, wyższego duchowieństwa i dostojników państwowych dokonał poświęcenia.

Inauguracyjne posiedzenie Sejmu ustawodawczego odbyło się specjalnie uroczyste. Gmach zapelniał się po brzozi publicznością. Punktualnie o godz. 12 wszedł na trybunę prezydent Naczelnik Państwa Józef Piłsudski w otoczeniu członków rządu i adiutantów. Posłowie powstali z miejsc. Naczelnik Państwa odczytał dłuższe orędzie, którym otworzył pierwszy — po stu kilkudziesięciu latach — Sejm wolnej i zjednoczonej Rzeczypospolitej Polskiej, powołując najstarszego wiekiem posła, Franciszka Radziwiła, na tymczasowego przewodniczącego.

Przewodniczący Radziwiłł wygłosił w odpowiedzi dłuższe przemówienie, w którym nawoływał posłów do skupiania wszystkich wysiłków swych dokoła zagwarantowania bezpieczeństwa państwa. Przemówienie swe przewodniczący Radziwiłł zakończył odczytaniem depechy gen. Listowskiego do Naczelnego Wodza, w której gen. Listowski zawiadamia o wkroczeniu wojsk polskich w dniu 9 lutego 1919 roku do Brześcia. Odczytanie tej depechy wywołało nieopisany entuzjazm wśród posłów i przepelniającej salę obrad publiczności.

Pierwsze posiedzenie Sejmu ustawodawczego odbyło się w momencie, gdy młoda i bohaterska armia ochotnicza walczyła na froncie litewsko-białoruskim, na Wołyniu, w byłej Galicji Wschodniej, na Śląsku Cieszyńskim oraz na zachodnich rubieżach R. P., wykuwając orężem granice odrodzonego państwa.

Dziś, 10 lutego 1939 roku, przypada dwudziesta rocznica tej historycznej chwili.

Na oświadczenie Chamberlaina Włochy odpowiadają wzmożeniem zbrojeń

RZYM (Pat.). „Informatione Diplomatica” publikuje artykuł formułujący stanowisko Włoch wobec oświadczenia premiera Chamberlaina w sprawie solidarności Francji i Anglii na wypadek wybuchu konfliktu.

Oświadczenie to — stwierdza „Inf. Diplomatica” — nie wywołało w Rzymie zdziwienia. Włochy faszystowskie liczyły się bowiem nie od dziś z istnieniem prawdziwego sojuszu włoskiego, francuskiego, brytyjskiego, formalnie podpisanego, w charakterze co prawda odpornym, ale co do znaczenia tego ostatniego słowa nie

Włochy nie będą upierać się przy pozostawieniu wojsk w Hiszpanii po skończeniu operacji wojennych

LONDYN (Pat.). W związku z artykułem znanego publicysty włoskiego Jaydy sprzed paru dni, zgłoszone zostało wczoraj w Izbie Gmin pod adresem premiera zapytanie, czy poleci ambasadorowi brytyjskiemu w Rzymie wrócić uwagę rządowi włoskiemu na fakt, że zatrzymywanie wojsk włoskich w Hiszpanii, skoro zwycięstwo gen. Franco stałoby się kompletnie nie tylko pod względem wojskowym, lecz także pod względem politycznym, sprzeczne jest z postanowie-

Szczegóły i echa

ostatnich wydarzeń hiszpańskich

PARYŻ (Pat.). Wiadomość o poddaniu się Minorcy zrobiła w Paryżu wrażenie chociaż w kołach politycznych już od kilku dni spodziewano się, że po zajęciu Katalonii Minorca będzie najbliższym celem operacji wojsk gen. Franco.

Jeszcze wczoraj rano jednak socjalistyczny „Populaire” w artykule b. premiera Bluma pisał, że Minorca dzięki swym wspaniałym fortyfikacjom jest niezwykle trudna do zdobycia i że będzie ciężkim orzechem do zgryzienia dla wojsk narodowej Hiszpanii. Blum wysuwał nawet propozycję tymczasowego okupowania Minorcy przez oddziały międzynarodowe z francuskimi i angielskimi na czele. Tymczasem Minorę zajęły już o świcie oddziały, które przybyły z Majorki i Barcelony. Jednocześnie dotychczasowy garnizon wojskowy na Minorce wypowiedział posłuszeństwo władzom czerwonym.

W kołach politycznych Paryża duże zadowolenie wywołał fakt, że bezpośrednio przed buntem wojskowym na Minorce, skierowanym przeciwko władzom czerwo-

nym, krążownik angielski „Devonshire” zdołał zawinąć do portu, przywożąc na swoim pokładzie delegata wojsk narodowej Hiszpanii płk. San Luis, który przeprowadził na pokładzie wstępne rozmowy z przedstawicielami władz czerwonych na temat poddania wyspy.

Krążownik angielski, wysłany do portu Mahon przez władze angielskie w jak najściślejszym porozumieniu, jak podkreślają w kołach politycznych paryskich, z rządem francuskim, mógł zabrać na pokład najbardziej ekspozowanych przywódców czerwonej Minorcy i ułatwić przejście wyspy w ręce wojsk narodowych bez poważniejszej walki.

Uchodźcy w liczbie około 450 mieli przybyć jeszcze w nocy na pokładzie krążownika angielskiego do Marsylii.

Jednocześnie spodziewana już od dwóch dni zjawienie się na granicy pirenejjskiej Francji oddziałów narodowych hiszpańskich, wywołało również wielkie wrażenie w Paryżu. Ponieważ ostatnia

komunikaty z nad pogranicza donosiły ciągle o łączących się walkach na drodze do Figueras i do Puigcerdy.

Pojawienie się pierwszego patrolu wojsk narodowych hiszpańskich, maszerującego spokojnym miarowym krokiem ku granicy, sygnalizowane i opisywane przez specjalnych korespondentów prasy paryskiej, zostało zrozumiane w Paryżu jako dowód, że wojska narodowe zdołały odciąć dość poważne oddziały wojsk czerwonych, znajdujących się jeszcze na drogach, prowadzących wzdłuż wybrzeża.

Z dużym zadowoleniem przyjęło wiadomość, że patrole i pierwsze oddziały hiszpańskie, które pojawiły się na granicy, składały się z formacji falangistów i wojsk Nawarry i że pomiędzy nimi nie znajdowali się żadni oficerowie ani żołnierze z formacji legionowej włoskiej. Fakt ten został przyjęty jako potwierdzenie oświadczeń, złożonych przez ministra spraw zagranicznych rządu narodowego gen. Jordana senatorowi Berardowi.

Plenum Senatu

Wczoraj, w obecności premiera, gen. Sławoja Składkowskiego odbyło się plenarne posiedzenie Senatu. Senat przyjął szereg projektów ustaw, m. in. o dodatkowych kredytach na r. 1938, o użyciu broni przez organy bezpieczeństwa, szereg ustaw ratyfikacyjnych i o zespoleniu samorządu szkolnego z terytorialnym.

Interpelacje wniósł m. in. sen. Tworzyło w sprawie niszczenia mienia instytucji ukraińskich i bicia ludności ukraińskiej w październiku i listopadzie r. 1938. Sen. Jędrusik w sprawie dodatku na mieszkanie dla nauczycielek zamężnych, sen. sen. Horodyski, Malicki, Łęcki, Decykiewicz, Tworzyło w spr. nakładania na proboszczów gr. kat. obowiązków opłaty dodatku komunalnego do podatku gruntowego.

Konferencja w M. n. Opieki Społ.

WARSZAWA (Pat.). W dniu 9 bm. odbyła się w Min. Opieki Społ. na zaproszenie p. min. Kościłkowskiego konferencja informacyjna dla posłów i senatorów poświęcona zagadnieniom i pracom resortu Opieki Społecznej.

Witając zebranych p. min. Kościłkowski podkreślił, że celem konferencji jest zobrazowanie wobec członków nowego parlamentu całokształtu zagadnień i prac ministerstwa dla tym owocniejszej współpracy przy rozstrzyganiu problemów polityki społecznej na terenie izb parlamentarnych.

Następnie dłuższe referaty wygłosili dyrektorzy departamentów: opieki społecznej — K. Okulicz, służby zdrowia dr. J. Adamski, ubezpieczeń społecznych — B. Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Nakoniecznikoff-Klukowski.

Greźny stan zdrowia Ojca św.

RZYM (Pat.). Wczoraj popołudniu Ojciec Święty uległ atakowi sercowemu, który minął o godz. 17. Po ataku Papież usnął. Nagle i poważnie zaataknięcie Ojca Świętego zgromadziło w Watykanie licznych dostojników kościelnych oraz niektórych członków rodziny Papieża.

Zdaniem lekarzy pogorszenie sta-

nu zdrowia nastąpiło wskutek przeciążenia. Papież zmęczył się szczególnie w nocy z soboty na niedzielę przygotowując mowę, jaką zamierzał wygłosić osobiście w dniu 11 bm. do arcybiskupów i biskupów włoskich. Mowa ta prawdopodobnie będzie wręczona biskupom na piśmie.

Przesilenie w Belgii

Premier Spaak ustąpił wskutek decyzji ministrów liberalnych

BRUKSELA (Pat.). Po zakończeniu nadzwyczajnego posiedzenia rady gabinetowej premier Spaak odczytał następującą deklarację:

Ministrowie liberalni zawiadomili radę gabinetową, że w wypadku jeśli dr Martens nie poda się do dymisji jako członek flamandzkiej akademii medycyny, dalsza ich współpraca z rządem będzie niemożliwa. Pre-

mier, wychodząc z założenia, że to stanowisko ministrów czyni mu niemożliwym dalsze rządzenie krajem, postanowił złożyć na ręce króla dymisję gabinetu.

Nominacja dr Martensa na członka akademii flamandzkiej uchwalona została, jak wiadomo, większością dwóch głosów dr Martens skazany był po zakończeniu wojny zaocznie na karę śmierci za zdradę główną.

Kina paryskie demonstrują przeciw nowym stawkom podatkowym

PARYŻ (Pat.). Akcja protestacyjna właścicieli kin paryskich przeciwko nowym stawkom podatkowym, nałożonym na kina przez radę miejską Paryża, rozpoczęła się już we wtorek wieczorem.

Kina zaprzestały zamieszczać na łamach prasy ogłoszenia reklamowe, ograniczając się tylko do jednoliniowych notatek w wykazie programów wszystkich kin.

Jednocześnie wczoraj zgłosiły wszystkie reklamy świetlne nazwane kinematografami, co się odbija na wyglądzie głównych ulic Paryża, jarzących się zwykle wieczorem olbrzymimi światłami

neonowymi. Poza tym od dnia wczorajszego kina zaprzestały drukowania programów ilustrowanych rozdawanych wewnątrz kin.

Zgłoszenie reklam neonowych nazwanych kin ma stanowić oszczędność około 100 tysięcy franków opłat dziennych za prąd elektryczny, które nie wpłyną wskutek tego do kasy elektroni miejskiej.

Równolegle z tą akcją protestacyjną pomiędzy związkiem właścicieli kin oraz ministerstwem finansów i władzami miejskimi toczą się w dalszym ciągu rokowania, zmierzające do zlikwidowania konfliktu.

Kronika telegraficzna

— Parowiec „Urania” doniósł drogą radiową, że w odległości około 1200 mil na wschód od Nowego Jorku dostrzegł skrzynie z ładunkami brytyjskiego statku han-dlowego „Maria Delarrinaga”. Jak przy puszczeniu statek ten zatonął wraz ze swą liczącą 30 ludzi załogą.

— Nowe incydenty sowiecko-japońskie. Agencja Domei donosi z Hsingkingu, że 6 bm. oddział sowiecki na trzech samochodach ciężarowych przejechał po lodzie zamarzniętą rzekę graniczną Argun i natrafił na japoński posterunek graniczny. Japończycy uderzenie odparli. O godzinie 16 około 20 żołnierzy sowieckich z działem i kilkoma karabinami maszynowymi ponownie uderzyli na posterunek, lecz patrolowie japońskie uderzenie odparli przy czym straty sowieckie wyniosły ośmiu zabitych i rannych. Władze mandżurskie zgłosiły energiczny protest na ręce konsula ZSRR w Charbinie.

— Angielski lotnik Henshaw wylądował w Gravesend dokonując lotu z Kap-

statu do Gravesend w ciągu 39 godzin 30 minut, bijąc o 5 i pół godz. poprzedni rekord. Henshaw ma 24 lata. W czasie lotu miał krwotok z nosa i wysiadł z samolotu z zakrwawioną twarzą. Lotu w obie strony dokonał w 4 dni i 15 minut, bijąc dotychczasowy rekord na trasie Anglia—Kapsztat — Anglia o 30 godzin, 45 minut.

— Cesarz mandżurski Kangleh przesłał Mussolinimu order orchidei pierwszej klasy z łańcuchem zaś ministrowi spraw zagran. Ciano oraz ambasadorowi włoskiemu w Tokio Aurili order „wroźnego obłoku” pierwszej klasy. Ponadto 17 wyższych urzędników włoskiej służby zagranicznej otrzymało mandżurskie order.

Król włoski w uznaniu zasług na polu nawiązania stosunków dyplomatycznych mandżursko-włoskich przyznał order włoskie premierowi Mandżukuo Czang-Czin-Gui, ambasadorowi mandżurskiemu oraz posłowi w Rzymie

Krajpeda znoszą prawo cenzury

KOWNO (Pat.). „Memmeler Dampfboot” donosi, że gubernator kraju kłajpedzkiego postanowił znieść cenzurę dla druków wywozowych do kraju kłajpedzkiego. „Memmeler Dampfboot” zaznacza, że odtąd wszystkie druki, których duch nie jest sprzeczny z istniejącymi rozporządzeniami, będą miały wolny debiet w kraju kłajpedzkim. Druki sprzeczne z nim będą konfiskowane przez dyrektoriat. Stowem, cenzura w kraju kłajpedzkim przeszła z rąk rządu centralnego w ręce rządu autonomicznego.

Zgon wybitnego ekonomisty polskiego

LWÓW (Pat.). We Lwowie zmarł s. p. prof. dr Leopold Caro wybitny uczonek - ekonomista, jeden z najbar-dziej znanych ekonomistów polskich. Ogłosił on drukiem wiele prac naukowych, między in. „Studia społeczne” (wyd. 2, r. 1908), „Wstęp do socjologii” (1912), „Emigracja i polityka emigracyjna” (1914), „Zasady nauki i ekonomii społecznej” (1926), „So-cjalizm”, „Ku nowej Polsce” i w in.

„Wybory” na Rusi Podkarpaciej

UNGWAR (Pat.). Jak wiadomo, rząd Wołoszyna, pragnąc utracić listy karpatoruskie, wydał rozporządzenie, wymagające przy zgłoszeniu listy wyborczej przedstawienia 100 zalegalizowanych podpisów.

W Niżnych Wareckich zebrano się wyżej 100 podpisów, które zalegalizował tamtejszy sędzia Poloszynowicz. Został za to natychmiast zwolniony ze służby. Dalszym warunkiem wyborczym a raczej szykaną obniżyła na przez Wołoszyna „był obowiązek złożenia kaucji w wysokości 6.500 koron czeskich przez każdego kandydata karpatoruskiego. Jeżeli się zważy, że biedna ludność karpatoruska vegetuje z dnia na dzień w warunkach gdzie indziej nie do pomyślenia, jest rzeczą jasną, że spełnienie tego warunku wymagało ze strony ludności tubylczej największego poświęcenia. Mimo to jednak dzięki imponującemu wysiłkowi mieszkańcy Niżnych Wareck zebrali tę sumę i wystąpili ją przez delegację, złożoną z pp. Hrabara, Stefana Kowacza i Kosseja do Huszu.

Ponieważ wolno było zgłaszać listy kandydatów tylko do godziny 12, zgłosili się oni tam już o godzinie pół do 11. Do zgłoszenia listy jednak nie doszło, ponieważ jeden z „siezowców” pobił szefa delegacji Hrabara kaskietem po twarzy, a innych aresztowano pod pretekstem „wywołania bójki”. Wypuszczenie ich na wolność dopiero po godzinie 12, gdyż już na zgłaszanie listy było za późno.

Nowe „czyski” w republikach sąsiednich

MOSKWA (Pat.). W Mińsku rozpoczął się 13-ty zjazd komсомоłu białoruskiego (białoruskiej młodzieży komunistycznej).

Głównym celem zjazdu, jak wynika z artykułu białoruskiego organu komunistycznego „Sowieckaja Bielorusja”, ma być mobilizacja do dalszego bezlitosnego tępienia trockistów, bucharników, nacjonalistów faszystowskich oraz ludzi zdemoralizowanych i politycznie niepewnych. Jedynym słowem jest to zapowiedź nowej czystki.

20 pociągów na FIS

ZAKOPANE (Pat.). Na okres zawodów FIS. S. zapowiedzianych jest do Zakopanego 20 pociągów popularnych ze wszystkich większych miast Polski, między in. i z Cieszyna. Pociągi te przebywać będą w okresie od 10 do 19 lutego włącznie.

Ameryka pokonała Polskę 4:0

BAZYLEA (Pat.). W czwartek Polska rozegrała w Bazylei trzeci mecz półfinałowy o mistrzostwo świata w nokeju. Przeciwnikiem naszej drużyny były Stany Zjednoczone A. P. Zgodnie z przewidywaniami zwyciężyła Ameryka w stosunku 4:0 (0:0, 2:0, 2:0).

Stan odbywających się obecnie w Szwajcarii półfinałowych rozgrywek o mistrzostwo świata w hokeju jest następujący:

Pierwsza grupa:	państwo	br.
1) Kanada	3	6:0 15:1
2) Niemcy	3	3:3 4:12
3) Czechosłowacja	3	3:3 4:3
4) Anglia	3	0:6 2:9
Druga grupa:	państwo	br.
1) Szwajcaria	3	6:0 12:4
2) Ameryka	3	4:2 9:3
3) Polska	3	2:4 5:11
4) Węgry	3	0:6 5:13

Do finału uweszyli: Kanada, Czechosłowacja, Szwajcaria, Ameryka.

O 5—8 miejsca będą walczyć: Polska, Węgry, Niemcy, Anglia.

Świat pod bronią

ZNACZASU

Ostatnio w Anglii powstała „Liga Obrony Przeciwnolniczej” — coś w rodzaju naszej polskiej LOPP. Za daniem sobie postawiła współpracę z rządem we wszelkich kwestiach, dotyczących obrony przeciwnolniczej ludności cywilnej. Ze instytucja ta ma ogromne znaczenie i jest ceniona przez społeczeństwo angielskie dowodzi fakt, iż znaleźli się w niej tej miary osoby, co arcybiskup Canterbury, b. min. Eden, b. pierwszy lord admiralacji Duff Sooper i cały szereg innych dostojnych osobistości. Co jest najbardziej charakterystycznym — to przystąpienie do Ligi również jednego z najbardziej rasowych współczesnych pacyfistów znanego pisarza H. G. Wellsa.

Anglia zawsze najbardziej się obawiała nalołów nieprzyjaciela z lądu, lecz zawsze czuła się na tyle bogata, że opierała cały swój system obrony przeciwnolniczej na państwowym budziecie, nie odwołując się do ofiarności obywatelskiej. Jak dalecy byli Anglicy od myśli ponoszenia jakichkolwiek kosztów z kieszeni prywatnej na rzecz obrony przeciwnolniczej świadczyć może fakt dyskusji pomiędzy rządem angielskim a samorządami niektórych miast, w końcu 1937 r., podczas której owe samorządy kategorycznie odrzuciły rządzenie czynników państwowych ponoszenia pewnych świadczeń ze strony władz municypalnych. Zasada ta widocznie mu się być przełamana skoro widzimy powstanie Ligi, mającej na celu własne obarczenie ludności pewnymi świadczeniami na własną obronę przeciwnolniczą.

Fakt powyższy dowodzi, że nawet w konserwatywnych umysłach Anglików znalazła zrozumienie ta prosta, a w Polsce już od dawna ustalona prawda, że obrona przeciwnolnicza to nie tylko rzecz zasobów finansowych i materiałowych, lecz także kwestia kapitału duchowego, zawartego w uświadomieniu, dyscyplinowaniu, ofiarności i woli przeciwstawienia się niebezpieczeństwu. Jeżeli strona materialna tej sprawy wyraża się w żądaniu poważnych ilości środków, ludzi, dobrej organizacji i gruntownego przygotowania podczas pokoju, to strona moralna występuje postulat psychicznego uzbrojenia mieszkańców miast i wsi, wciągnięcia ich zainteresowań w krąg aktualnych przygotowań, czynionych przez władze państwowe.

Dawniej obronność państwa była przedmiotem zmartwień ministrów i zawodową zabawą sztabów. Obywatel tylko pisał — i był zadowolony, gdy mu poza tym niczym głowy nie zawracał. Zakres przygotowań do wojny był wyczerpany przez wysokość budżetu.

Obecnie czasy się zmieniły — jest inaczej, a w każdym razie powinno być inaczej. Same czołgi i armaty, chociaż są warunkiem potęgi podstawowym, jednak nie są wszystkim. Trzeba jeszcze moralnego uzbrojenia człowieka. Bo człowiek w dzisiejszej wojnie znaczy bardzo wiele — więcej niż kiedykolwiek. Żołnierz przestał być maszyną, a przez to mięsem armatnim. Jest on dzisiaj świadomym czynnikiem walki, żywymi i myślącym aparatem w ręku wodzów. Nie

tylko mechanizm wojny i ślepe posłuszeństwo rozkazom kieruje jego krokami w marszu bojowym, lecz także świadomość sprawy, o którą walczy, także osobisty udział i osobiste zainteresowanie w toczącej się walce. Gdy dawniej — w falandzie rzymskiej czy tryderycjańskiej zwartej kolumnie — był nie nie znaczącą częścią masy, atomem, dzisiaj na polu bitwy rozpływa się w tyraliere, ginie za przygodnym ukryciem, niekiedy z oczu dowódcy, kierowany jego najogólniejszym wskazaniem, wiedziony li tylko wolą zwycięstwa i moralnym nakazem obowiązku wobec własnej ojczyzny, skazany na samodzielne rozwiązywanie powierzonego sobie zadania bojowego. Jasnym jest, że żołnierz, który nie ma świadomości sprawy, o którą walczy, może dzisiaj być tylko albo nieprzydatnym gratem w wojennej rękawicy, albo destrukcyjnym czynnikiem, z którego się rodzi dezercja i sprzeczność. Tym bardziej oczywiste jest żołnierz, który sprawy owej nie uważa za swoją.

Podobnie sprawa się przedstawia w zastosowaniu do całego kraju i jego walki z niebezpieczeństwem lotniczym. Zagrożony jest cały kraj, a więc każdy obywatel. Obowiązek przeciwstawienia się niebezpieczeństwu, z powodów po prostu najbardziej osobistych, ciąży na każdym, niezależnie od tego, czy dźwiga karabin czy łopatę.

W obronie przeciwnolniczej aparat państwowy nie jest wystarczający: trzeba jeszcze świadczeń osobistych każdego mieszkańca kraju. Anglia była jednym z ostatnich państw, które do niedawna zasady Ligi obrony przeciwnolniczej nie realizowały. Dzisiaj widocznie doszła do przekonania, że tak dalej być nie może. Zakrojone istotnie na wielką miarę przygotowania i zbrojenia, od wiełu lat po raz pierwszy poważne rozwiązanie kwestii obrony imperium, nieuchronnie pociągnęły za sobą ko-

nieczność stworzenia instytucji, tworzącej jakby cywilną armię w dziele zapewnienia bezpieczeństwa metropolii.

Przykład Anglii świadczy o słabym ugruntowaniu dwóch aksjomatów współczesnej polityki państwa: wej, traktowanej z punktu widzenia obronności. Po pierwsze konieczne jest wciągnięcie wszystkich obywateli państwa w pracę nad jego obroną. Po drugie kwestia obrony państwa musi być w poczuciu tego obywatela w jego najgłębszej świadomości i przekonaniu, jego własną sprawą. Jest to generalna linia politycznego wychowania obywatela-żołnierza.

Realizacja powyższych postulatów różnie wygląda. Państwa totalne znalazły sposób na to w zaszczepieniu ślepego fanatyzmu narodowego. Gdzie indziej — przez rozbudzenie miłości do kraju, w którym się mieszka, przez związanie tego obywatela z krajem, do którego będzie walczyć, we złami kulturalnymi, tradycją codziennego życia, poczuciem poszanowania indywidualnych wartości i poglądów... Państwa, które ani jedną ani drugiej metody nie zrealizowały rozleciały się nawet bez wojny. Przykład Czechosłowacji, państwa o rozstrzelonych aspiracjach narodowych i narodowościowych, państwa sprzecznego tęsknoty jego obywateli, zaprzeczonych nazewnictwem wszystkich granic terytorium, przez nich zamieszkałego — jest najbardziej przekonującym przykładem. Przedwojenny żołnierz austriacki jest duchowym pierwowzorem tego rodzaju obywatela. Można łatwo wyobrazić i o takim państwem stanie się podczas wojny, kiedy naciera nie tylko stalowobetonowa masa wroga, lecz także jego podstępna propaganda, zatrute strzały przekupnej prasy i radia, misterna gra na wszelkich antonizmach wewnątrzpaństwowych.

L. Kor.

Z posiedzenia Rady Miejsk. w Baranowiczach

Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej w Baranowiczach, burmistrz L. Wolnik informował o bieżących pracach i za miernictwach magistratu. Rada Miejska uchwaliła regulaminy obrad Rady Miejskiej, Komisji Rewizyjnej i Komisji Miejskich oraz wyniosła uchwałę w sprawie nabycia gruntów dla miasta.

Wywiązała się żywa dyskusja w sprawie ponownej próby przeniesienia do Baranowicz Wydziału Pozamiejscowego sekcji Sądu Okręgowego z Nowogródka. — Rada Miejska uchwaliła jednogłośnie wyłonić delegację złożoną z przedstawicieli R. M. do Prezesa Sądu w Nowogródku, celem omówienia tej sprawy. Powszechną jednak sensacją wywołał

wniosek radnego Jakubowskiego o rewizję uchwały Zarządu Miasta w sprawie nieprzebiegowego zatrudnienia w klinice Tow. Przeciwgruźliczego dr. Fiuto. Ponieważ Tow. Przeciwgruźlicze przeszło po wybudowaniu Ośrodka Zdrowia pod opiekę Zarządu Miasta, dotychczasowy kierownik kliniki będąc jednocześnie radnym miasta, zgodnie z ust. Samorz. nie może nadal piastować tej godności. Rada Miejska stanęła na stanowisku, że uchwała Zarządu Miasta była nieprawna i zgłoszona została propozycja pod adresem dr. Fiuto, że albo powinien zrzec się mandatu radnego albo ustąpić ze stanowiska lekarza w Klinice Tow. Przeciwgruźliczego.

Dla najmłodszych marynistów

Dla marynistów ze wszystkich szkół powszechnych przeznaczone są ostatnie numery „Płomyka” i „Płomyczka”.

Za pośrednictwem tekstów i ilustracji, zawartych w 22. numerze „Płomyka”, widzimy Danie, kraj frapujący już choćby z tego względu, że jest ojczyzną najmilszego bajkopisarza, Hansa Krystiana Andersena.

Artykuły „Praca polska na Bałtyku” oraz „Nowy port rybacki Władysławowo” opowiadają o naszym wybrzeżu morskim.

Trzeba także zaznaczyć, że czytelnicy „Płomyka” zbierają na ściegacz morską „Płomyk — Gazetka”.

Zwracaliśmy już raz uwagę na niezbyt fortunny dział poetycki.

W omawianym numerze znajdujemy aż cztery wiersze. Żaden z nich, niestety, nie

jest zadowalający. Dziwnie! Przecież w Polsce mamy ponoć poetów więcej, niż konsumentów wyrobów naszego monopolu tytoniowego... A może właśnie dlatego trudno o dobre wiersze?

„Morski” numer „Płomyczka” jest zredagowany b. sugestywnie. Przysięgam, ale wymownie zaznajamiania dzieci z morzem. Przyznaję m. in. artykuły i felietony: „Nasze morze i nasz port Gdynia”, „Legendę o burzliwym pałacu”, opowiadanie o „Franku” i „O czarodziejskiej muszce i dziwach morskich”.

Wierszyki — prezentują się sympatycznie.

Interesującym dopełnieniem numeru są przepisy i recepty na budowę floty z... deseczek i pudełek od zapalek.

jh.

BIAŁY TYDZIEŃ

magazyn zadowolonych klientów
bracia **JABŁKOWSCY**

jest zawsze oczekiwany przez Panie, gdyż pozwala uzupełnić braki w bieliźniarce po wyjątkowo niskich cenach

KOSZULKA damska dzianina z madap, (haft z mierzka) Zi 1⁷⁵
KOSZULKA z trykotu jedwabnego z aplikacją w ładnych kolorach Zi 3⁷⁵
REFORMY z trykotu jedwabnego z polskiem Zi 2³⁵
WILEŃSKIE olotno bawełniane szer. 80 cm szt. 17 mtr Zi 11¹⁰
POKROWIEC na koldrę z półpłotna osztyli koronką lub mierzka 135x113 Zi 6⁹⁵
RĘCZNIK kąpielowy z kolorow. szlakiem (norm. 1.60) Zi 1²⁵
PIRANKI z koronki ecru w grochy 2 szale skrzyżowane (norm. zł 25.—) Zi 16⁵⁰

to tylko część okazji.

Prosimy żądać przesyłki ilustrowanych katalogów.

Nożycami przez prasę

NIESŁUSZNA OBAWA WZROSTU CEN.

„Dziennik Polski” we Lwowie, pochwalając reformę walutową, uważa za niesłuszną obawę wzrostu cen. Dziennik przypomina jak to było w marcu i wrześniu ubiegłego roku. Pomimo zwiększonego obiegu pieniężnego ceny ani drgnęły.

Obrót pieniężny w kraju wzrósł na gle w ciągu kilku dni o 300 milionów złotych, tj. o jakieś 20 proc. Był to zastryk olbrzymi! W każdym zdrowym organizmie gospodarczym tak wielki i tak nagły, dokonany w dodatku w chwilach groźnego konfliktu politycznego, zastryk środków obiegowych powinien wywołać szkodliwe reakcje; w pierwszym rzędzie — znaczną wyżkę cen. Tymczasem ceny ani drgnęły. Po dawnemu za masło, mąkę, jarzyny płaciliśmy tanio, za żelazo, cement i węgiel drogo. Ale ani taniej, ani drożej niż przed czeskim kryzysem.

Cóż to oznacza i o czym to świadczy?

Jak powiedzieliśmy wyżej w każdym zdrowym organizmie gospodarczym zwiększenie o 20 proc. obiegu pieniężnego oznacza niemal inflację i w konsekwencji nagłą wyżkę cen. Ale nasz organizm gospodarczy od lat już nie jest zdrowy, od lat cierpi na anemię, na zbyt słaby obieg pieniężny. Pieniądz jest w Polsce drogi. O kapitałizacji wśród chłopów, tej najliczniejszej warstwy naszego narodu, od lat nie ma mowy. Chłop nie tylko nie ma możliwości oszczędzania, lecz nie jest w stanie konsumować wielu podstawowych artykułów przemysłowych. To też polityka oszczędzania, gromadzenia kapitałów — tzw. polityka deficytowa, nigdy zresztą w Polsce konsekwentnie nie przeprowadzona — musiała się okazać polityką nonsensową i szkodliwą.

I.

Nowa instytucja litewska przejmie majątek b. Lit. T-wa Naukowego

Jak się dowiadujemy, cały majątek b. Litewskiego Towarzystwa Naukowego w Wilnie, składający się ze zbiorów naukowych, zostanie w najbliższym czasie prze-

kazany nowopowstałemu Litewskiemu Towarzystwu Miłośników Nauk.

Przekazanie ma nastąpić po ukonstytuowaniu się władz nowego Towarzystwa.

Dorobek Nowogródzki i plany na przyszłość

Z obrad Rady Wojewódzkiej w Nowogródku

Na ostatnim odbyłym posiedzeniu Rady Wojewódzkiej w Nowogródku zostały szczegółowo omówione prace samorządu w roku ubiegłym oraz zamierzenia na przyszłość. Z najważniejszych poruszanych tam momentów dowiadujemy się że Nowogródzkie, chociaż powoli, lecz stale czyni postępy pod względem gospodarczym. A mianowicie: w dziale przemysłu nastąpiło zwiększenie ilości zakładów, a szczególnie zwiększenie ilości. W dziale komunikacji, głównie jeżeli chodzi o drogi bita, poprawa jest stała i systematyczna, aczkolwiek nieco powolna. W opiece nad zdrowiem mieszkańców dokonano szeregu inwestycji, jak np. oddano do użytku szpital w Baranowiczach oraz przystąpiono do budowy takich szpitali w Nowogródku i Stonimie, które będą zakończone w b. r.

Same ośrodki powiatowe z braku środków finansowych na tego rodzaju inwestycje muszą poczekać. Niezależnie od tego buduje się w Nowogródku „Dom Turysty czny”, a ostatnio oddany został do użytku

ku budynek prewatorium dla dzieci w Nowojelni.

O szkolnictwie myśli się też nie mało. Na wykończeniu jest gmach Gimnazjum i Liceum w Szczuczynie oraz Baranowiczach, a jednocześnie można przewidywać, że w b. r. zostanie zbudowany gmach Gimnazjum w Nowogródku. Budowa 100 szkół powszechnych im. Marszałka J. Piłsudskiego posuwa się naprzód równym tempem przy pomocy finansowej rządu, samorządu i społeczeństwa. Część tych szkół będzie oddana do użytku już w tym roku, a pozostałe w okresie najbliższych 2 lat.

W dziale rolnym szybkim tempem wykonywana jest komasacja i melioracja — w przyszłym roku prace te będą przyspieszone. Jednocześnie m. in. budowane są, a powstaną nowe i w przyszłym roku elewatory zbożowe, których wciąż się odczuwa brak w Nowogródzkiem.

Co się tyczy personelu administracyjnego, to wojewoda nowogródzki p. Adam Sokółowski oświadczył, iż stara się podnieść jego wartość, zdając jednak sobie sprawę, że jest on stosunkowo mały i przeciążony pracą. Tym niemniej władze nadzorcze będą zwracały uwagę na sposób wykonywania obowiązków przez personel, wszelkie zaś przekroczenia władzy czy akty samowoli będą surowo tępić. (W.).

HOTEL „ST. GEORGES”
w WILNIE
Pierwszorzędny — Ceny przystępne
Telefony w pokojach

Echa tragicznej wyprawy karnawałowej

Policja, prowadząc dochodzenie w sprawie śmierci dwóch żołnierzy w Wilnie, w pobliżu wsi Oszkińce ustaliła, że w łodzi którą udawali się obaj żołnierze na zabawę karnawałową, znajdowała się jeszcze jedna osoba, a mianowicie żołnierz Konstanty Ginko, który jedyny z całej trójki uratował się.

Podczas przesłuchania Ginko opowiedział szczegółowo o przebiegu dramatycznej walki nocnej na środku rzeki.

Żołnierze ścigani przez pijanych wieśniaków, wsiedli do łódki i zaczęli szybko wiosłować. Mieszkańcy wsi

Oszkińce zorganizowali pogoń również na łódkach. Na środku rzeki do padli żołnierzy i zaczęli się bić.

Najdotkliwiej pobiło Litwińskiego.

W pewnej chwili jeden z wieśniaków zakomenderował:

— Chłopy! Wywróćcie łódź

Łódź wywróconą i wszyscy trzej wpadli do Wilni. Ginko resztkami sił uciekł się łodzi wieśniaków i mimo oporu wdrapał się do niej. Pijani chłopcy zawieźli go na brzeg i tam dotkliwie pobili.

Obaj koledzy jego zginęli. Pijani wieśniacy spokojnie przyglądali się

wysiłkom żołnierzy, usiłujących uratować się.

Zarządzone na Wilni poszukiwania nie doprowadziły do odnalezienia zwłok topielców, natomiast wczoraj znaleziono pod lodem w pobliżu wsi Stawiszki wywróconą łódź, którą do byli tragiczną wyprawę karnawałową trzech żołnierzy.

Aresztowanych dotąd wieśniaków zwolniono. Wczoraj zaś pod zarzutem udziału w zbrodni aresztowano Zenona Tomaszewicza ze wsi Oszkińce i Aleksandra Bartoszewicza, mieszkańca wsi Stawiszki.

Tegoż dnia aresztowanych skonfrontowano z Ginko.

(e)

Czyżby ropa naftowa w Gierwiatach?

Ropa w ziemi Rachjela Abramowicza — Nafta w dole — Spekulacja gruntowa — Opinia Instytutu Geologicznego — Komisja z Warszawy

Miasteczko Gierwiaty, leżące w powiecie wileńsko-trockim, przeżywa dziś nielada sensację. Zaczęło się to jeszcze przed Bożym Narodzeniem Rachjel Abramowicz zafundował sobie radio i przystąpił do uzimiania anteny. Na głębokości metra poczuł silny przykry zapach. Jak sam później opowiedział, omal nie zemdlął, ale jeszcze dziobał głębiej. Ziemia zrobiła się jakaś masista, czuć było zapach nafty. Rachjel Abramowicz, klepiący przez całe życie biedę, w ciastym smrodliwym dole widział oczami wyobraźni wspaniałe miraż bogactwa. W dole bowiem

pachniało naftą.

Rachjel Abramowicz skoczył na czechniast do gminy — po wójtą. Wójt przyjął go na razie nieufnie, ale poszedł. Właził do wykopanego dołu, dotknął palcem, powąchał i zawyrokował:

— Nafta.

Już zlatywali się sąsiedzi, pchali się przez ciasne drzwiczki, wójt siedział w dole u Rachjela Abramowicza. Sensacja! Wójt tymczasem kazał kopać nowy dół, kilka metrów poza domem. Zabrano się ochoczo do dzieła. Na głębokości paru metrów znów natrafiono na brunatną cuchnącą ciecz. Ciecz tej przybywało, aż wypełniła jąmy po brzegi.

Wówczas wójt wziął próbkę cieczy i urząd gminny wysłał ją do Instytutu Geologicznego w Warszawie.

„Niezmierne podniecenie

ogarnęło mieszkańców Gierwiat. Każdy niemal właściciel niewielkiego choćby skrawka ogródka dłużej coś w ziemi, szukając ropy naftowej. Zjawili się wnet spekulanci, którzy gotowi byli kupować ziemię, ale nikt nie chce jej sprzedać za największe nawet pieniądze. Każdy bowiem rozumie, że jeśli w Gierwiatach znajdzie się ropa naftowa, będzie to

„zupełny przewrót

w miejscowych stosunkach.

Oczekując odpowiedzi z Warszawy, Abramowicz zaglądał codziennie pod deskę, którymi dół był przykryty i z przerażeniem ujrzał, że ciecz zaczęła się zmniejszać, aż znikła zupełnie. Zaczął więc kopać głębiej, aż dotarł do głębokości trzech metrów, do skalnego podłoża, czy też po prostu na duży kamień — dalej więc drążyć nie mógł. Tymczasem jednak ciecz poczęła znów tryskać, aż

wypełniła ją ę po brzegi

Wreszcie z Warszawy przyszła odpowiedź, stwierdzająca, że

przesłana próbka jest istotnie ropą naftową

Radość ogarnęła całe miasteczko. Podobno ma przybyć wkrótce specjalna komisja, która zbada, czy Gier-

wiaty posiadają istotnie złoża oleju skalnego. Nie trzeba dodawać, że ludność miasteczka oczekuje przybycia komisji ze zrozumiałą niecierpliwością.

Ludziska przypomnieli sobie, że przed kilku laty po okolicznych polach kręcili się jacyś ludzie ze świadkami, którzy czegoś szukali w ziemi. Wówczas przypuszczano, że jest to

poszukiwanie skarbów

Dziś wszyscy oczywiście twierdzą, że byli to inżynierowie, którzy szukali ropy naftowej.

Oczywiście sprawa ta nie jest dotychczas wyjaśniona, być może ludzie zostali wprowadzeni w błąd. W każdym bądź razie Gierwiaty żyją pod znakiem ropy naftowej.

Postaramy się możliwie szybko poinformować naszych czytelników o dalszych losach „gierwiackiej ropy.”

(k. j. w.)

Tak wygląda sprawa „ropy gierwiackiej” w oświetleniu bezpośrednim zainteresowanych, pozostających od paru miesięcy pod dużym wrażeniem niezwykłych możliwości gospodarczych ich terenu.

Zupełnie jednak inaczej:

TRZEŻWO I Z OGROMNYM KRYTYCYZMEM

patrzy na to wydarzenie geolog, znający dobrze nasz teren. Na Wileńszczyźnie dokonano już wielu wierceń w ciągu ostatnich kilkunastu lat. Niektóre z tych wierceń dochodziły do 200 metrów głębokości. Wykazały

Kącik prawny

Ważna przyczyna rozwiązania umowy o pracę

Pracownik umysłowy, leśniczy zawarł z pracodawcą umowę o pracę, na mocy której pracodawca miał prawo przenieść go w razie potrzeby na inne miejsce służbowe z zastrzeżeniem, że przeniesienie nie może uszczuplać poborów pracownika.

Zgodnie z umową, pracodawca przeniósł tegoż pracownika na inne miejsce służbowe, lecz on nie stawiał się do pracy, twierdząc, że warunki pracy (deputat rolny) na nowym miejscu są gorsze.

Pracodawca niestawiennictwo do pracy uznał za ważną przyczynę do rozwiązania umowy o pracę i natychmiast zwolnił pracownika bez żadnego odszkodowania.

Powództwo wniesione przez pracownika przeciwko pracodawcy o należność z tytułu odszkodowania zostało przez Sąd Apelacyjny oddalone.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Najwyższy (orz. CII 74/37) uznał wyrok Sądu Apelacyjnego za słuszny i kasację oddalił. Wypowiadając zasadę prawną: „Jeżeli pracodawca, korzystając z danego mu w umowie o pracę uprawnienia, przeniósł pracownika na inne miejsce służbowe, a pracownik odmówił pełnienia pracy na nowym miejscu służbowym, wówczas istnieje ważna przyczyna bezwzględnego rozwiązania umowy o pracę w myśl art. 32 lit. „a” rozporządzenia Prez. Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (D. U. R. P. Nr 35, poz. 323), chociażby umowa o pracę zawierała zastrzeżenie, że przeniesienie służbowe nie może uszczuplić poborów pracowników i chociażby istniejące pobory pracownika na nowym miejscu służbowym były niższe od poborów na dotychczasowym miejscu służbowym”.

Pracownik w danym wypadku powinien był przenieść się na nowe miejsce służbowe, a w wypadku otrzymania później zmniejszonego wynagrodzenia — rozstrzygnąć w myśl art. 31 lit. „d” ogł. rozp. umowę o pracę bez wypowiedzenia i dochodzić zgodnie z art. 39 tegoż rozporządzenia różnicy wynagrodzenia i odszkodowania.

M. K.

Hotel EUROPEJSKI
W WILNIE

Pierwszorzędny — Ceny przystępne
Telefony w pokojach. Winda osobowa

Zesłany do Berezki

Wczoraj został odesłany do obozu odesobnienia w Berezce Kartuskiej mieszkaniec Wilna W. Matykański.

Zarzuca się mu prowadzenie działalności wyrotowej. (c).

one, że także i na terenie gm. gierwiackiej zalega gruba, bo sięgająca kilkadziesiąt metrów wgłąb, warstwa utworów lodowcowych, w której może być występowanie złóż ropy naftowej jest

BEZWZGLĘDNE WYKLUCZONA.

Wprawdzie niespodzianki są możliwe i ropa na Wileńszczyźnie może się znajdować, ale poniżej tych utworów lodowcowych na głębokości przeszło stu kilkudziesięciu metrów. Są to jednak przypuszczenia teoretyczne, ponieważ, jak dotychczas, nie stwierdzono na Wileńszczyźnie nawet na takiej głębokości stnienia

SPECJALNEGO RODZAJU SKAŁ.

z którymi związane jest występowanie ropy.

W jakim sposób można wytłumaczyć pojawienie się cieczy o woni i składzie ropy naftowej w wykopanym dole? Wypadki podobne mogą się zdarzyć tam, gdzie istnieją duże śmiecia, pochodzenia zwierzęcego, gnijącego w specjalnych warunkach. A więc w pobliżu jam z odpadkami kuchennymi, na cmentarzach zwierząt i w ogóle śmietnikach.

Można więc przypuszczać, że z dużym prawdopodobieństwem, że „ropa gierwiacka” jest

POCHODZENIA „ŚMIETNISKOWEGO”.

Dół, wykopany przez obywatela Gierwiat wypełnił się prawdopodobnie wodą podskórną, na której po wierzchu pływała cienka warstwa tłuszczawych nacieków z pobliskiego śmietnika. (z)

Wykłady o ziemiach wschodnich

Jako czwarty z cyklu wykładów o Ziemiach Wschodnich, zorganizowanych przez Towarzystwo Rozwoju Ziemi Wschodnich Okręgu Wileńskiego wspólnie z akademickim stowarzyszeniem regionalnym, odbył się w dn. 9 lutego r. wykład dyr. A. Kokocińskiego na temat „Spółdzielczość rolnicza na Ziemiach Wschodnich” w sali V gmachu głównego USB.

Następny z kolei będzie wykład inż. S. Symonowicza na temat „Produkcja rolnicza i przemysł rolny na Ziemiach Wschodnich” w dn. 13 lutego r. (poniedziałek) o godz. 18 m. 30 w sali V gmachu główn. USB.

„T-wo Promienistych USB”

8 bm. na posiedzeniu Senatu USB za twierdzonej został projekt statutu „Towarzystwa Promienistych USB”, wobec czego działalność tej akademickiej organizacji została zalegalizowana.

Opiekę nad Promienistymi z ramienia Senatu objął dr Konrad Górski.

Sprostowanie

Do wzmianki p. t. „Wyrotowe obrutki”, zamieszczonej we wczorajszym nrze pisma, zakradł się błąd polegający na przypisaniu wiceprezesa ZNMS p. Modestowi Gramowi. Jak się okazuje, p. Gram nie należy do ZNMS, jest natomiast wiceprezsem Bratniej Pomocy P.M.A.

Ze świata sportu

Nowe władze piłkarskie Wilna

Ukonstytuowały się już władze piłkarskie Wilna. Na czele zarządu Wil. Okr. Zw. Piłki Nożnej stanął płk. Władysław Picheta. Wiceprezesami zostali: kpt. Jarosław, mgr Wiro-Kiro i Kukla. Sekretariat powołano sierż. Grycnerowi, skarbnictwo Cochow, a kapitaństwo sportowe sierżantowi Gąsiorowi. Członkami zarządu zostali: Zwolski, dyr. Biernacki, Wohlan, sierż. Olechowski, dr Iwanter i Lisiecki.

Lechia odwołała mecz bokserki

Niemal w ostatniej chwili przed wyjazdem bokserów wileńskich do Lwowa przysłał depesza, że Lechia, niestety, nie może w niedzielę rozegrać spotkania rewanżowego z Wilnem. Mecz został przesunięty na drugą połowę marca.

Kurs sanitarny dla piłkarzy

Zarząd Wil. Okr. Zw. Piłki Nożnej organizuje od 20 do 25 lutego kurs kierowników sekcji, którzy przejdą przeszkolenie sanitarne. Dla przyjezdnych zarezer-

Zwiększenie dotacji miasta na teatr

Zarząd miejski preliminował na urocy rok budżetowy 227.000 zł na wydatki, związane z propagandą kultury i sztuki. Z sumy tej 101.000 zł przeznaczone na teatr. W stosunku więc do budżetu poprzedniego wydatki na teatr w nowym roku zostały wydatnie zwiększone. Uzasadnia się to głównie uruchomieniem przez dyrekcję teatru miejskiego na Pohulance przedstawię dla żołnierzy garnizonu wileńskiego.

Brzydactwa w kościołach

Tow. Miłośników Wilna i Krajoznawcze ma interweniować u Eksceleńcy arcybiskupa Jędrzejowskiego w sprawie niedopuszczalnych brzydactw, jakimi pozabawieni wszelkiej kultury artystycznej księża, ozdabiają nasze świątynie. Naturalnie nie można mieć do proboszczów i zakonników o to pretensji, że nie znają się na malarstwie i rzeźbie, ale gdyby istniało prawo, że remontów, nabywania nowych obrazów itp. ozdób kościołów, nie wolno dokonywać bez zgody jakiejś komisji artystycznej przy Kurii lub bez ingerencji konserwatora, to byśmy nie mieli takich szkaradziestw jak owe świeczniki z mosiądzu (jak samowary), w kościele Franciszkańskim, obrzydliwych fresków w kościele św. Ignacego i nieopisanych w brzydocie „lanszajtów” świątyni, bo to tak się nazywa po wileńskich kościołach. Od dawna pora byłaby tym się zająć.

Ale... jeśli się ma wymagać by kupowano rzeczy możliwie artystyczne, to należy zmobilizować dobrych kopistów, urządzić stałą sprzedaż obrazów świętych odpowiednich do kościołów i zawiadomić publiczność i księży, gdzie jakie obrazy można kupić. Jak dotąd nie ma takiej sprzedaży. Każdy chcący zrobić ofiarę, szukać musi, dowiadywać się i widzi pokazywane sobie okropności, które kupują, bo nie ma lepszych. A chodzi też o faniości. Sądzę, że zgromadzenie na stałe magazynu, z obrazami i rzeźbami, punktu, gdzie by można takie rzeczy nabywać wyszło by na dobre nabywcom, artystom i kościołom.

Niezamowni uczniowie Wydz. Sztuk Pięknych, malując dobre kopie, mogli by mieć stały zarobek, nie wyceniając swych prac, a nabywcy nie byłoby jak teraz zdezorientowani.

Może ostatnio zorganizowany stały lokal dla wystaw wzięłby na siebie to zadanie?

H. R.

Wiadomości radiowe

ROCZNICA ODZYSKANIA DOSTĘPU DO MORZA

w programach radiowych.

Dnia 10 lutego cała Polska obchodzić będzie uroczystą rocznicę odzyskania dostępu do morza.

W dniu tym Polskie Radio nadaje kilka audycji okolicznościowych.

O godz. 10.00 rano rozgłoszenie radiowe transmitują z Gdyni uroczystości z okazji przybycia ORP „Orzeł” do Polski. W czasie transmisji wygłosi przemówienie insp. armii gen. broni K. Sosnkowski, jako przedstawiciel Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Naczelnego Wodza. Transmisja ta zostanie powtórzona w godzinach popołudniowych o g. 19.35 dla tych wszystkich, którzy nie mogli jej wysłuchać rano.

O godz. 16.55 prof. Michał Siedlecki wygłosi pogadankę o skarbach naszego morza; o godz. 21.00 chór Polskiego Radia pod dyr. Stanisława Nawrota wykona pieśń o morzu, Kazury, Malinowskiego, Witkowskiego i Lorenza.

Pół żartem pół serio

No, i wieprzowe

Ogłoszenie z „Dziennika Poznańskiego” 60 GR

noga wieprzowa łącznie z

obsługą. „Trójka” 3 Maja.

Obsługa b. sprawna: na jednej nodze... wieprzowej!

Policjantki

Z prasy:

Nie tylko warszawskie policjantki cieszą się uznanem. Jak wykazuje ostatnio statystyka, w Stanach Zjednoczonych nie ma ani jednej policjantki, która by zastarzała się na swoim stanowisku. Najpóźniej po trzech latach każda strażniczka bezpieczeństwa znajduje swego adoratora, a że z policjantką jeszcze niebezpieczniej zaczynać, niż z inną kobietą, więc z reguły każdy taki romans kończy się na słabym kobiercu.

Oczywiście, policjantki jako żony świetnie dają sobie radę w roli strażniczek ogniska i spokoju domowego, gdyż już przed zamążpójściem były strażniczkami — spokoju publicznego

Rozwody

Nasze nożycze redakcyjne wylapały następującą notatkę:

Tytułem do sławy miasteczka Reno w stanie Nevada w Ameryce Półn. jest łatwosc, z jaką można tam uzyskać rozwód.

W ubiegłym roku nadwyzka rozwodów Reno nad zawartymi ślubami po raz pierwszy zmniejszyła się, gdyż na 7.870 małżeństw udzielono „tylko” 4.709 rozwodów.

Po przeczytaniu jej na pewno nie jeden małżonek zechce być obywatelem miasteczka Reno w stanie Nevada w Ameryce Półn...

Koguci laureat

Jedną z agencji prasowych donosi:

Związek hodowców drobiu we Francji ustanowił nagrodę literacką dla pisarza, który wyda najciekawszą książkę opiewającą domowe ptactwo. Wybrańcem hodowców drobiu został Marcel Aymé za wydaną ostatnio książkę: „Contes du Chat Perché” (Opowiadania koguta na płocie).

Wzorujemy się na zachodzie! W tym celu ogłosimy konkurs na najlepszą powieść o wronie, a następnie kolejno o kurku, burku, bąku i wyce...

Spróbuj szczęścia

do nowej 44 Loterii Klas. — u

A. Zajackowskiego

Wileńska 42 (Dom Ofic. Pol.)

Sprawa dr Marmu - sztejna odroczone

W ub. tygodniu podaliśmy wzmiankę o wznowieniu procesu przeciwko dr. Marmurszteinowi przez Jana Michalskiego, jako opiekuna ubezwłasnowolnionej Małachowskiej. Chodzi tu o 3.000 zł, która Sąd Okręgowy w Nowogródku zasądził w swoim czasie od dr. Marmursztejna rzecz Małachowskiej tytułem odszkodowania za komplikacje powstałe w wyniku dokonanej na niej operacji, a z których to pieniędzy Małachowska jakoby się zrzekła. Sprawę podjęła się prowadzić adw. Rogalewiczowa, ze strony zaś pozwanego wystąpił znany powszechnie w Nowogródzczyźnie adw. Stefan Pawluc. Na wniosek obrony Sąd sprawę odroczył w celu ponownego zbadania stanu poczytalności Małachowskiej i ustalenia czy w dniu podpisywania „ugody” z pełnomocnikiem pozwanego zdawała ona sobie sprawę z tego co czyni, czy nie.

Proces ten ze względu na jego charakter i osoby biorące w nim udział jest w Nowogródce swego rodzaju sensacją, żywo komentowaną. Ostatnio rozszła się wiadomość, że w przeddzień rozprawy, Małachowska w napadzie furii wybiła w mieszkaniu dra Marmursztejna, a następnie adw. Zeldowicza niemal wszystkie szyby. W rezultacie zaatakowana została przez grupę ludzi, podobno żydów, którzy tak ją zbili, że musiano ją odwieźć do szpitala.

DLA KASZLĄCYCH I OSŁABIONYCH
LELIWA KARMELKI
i EKSTRAKT
Dla nabycia w aptekach i drogeriach

Ujęcie sprawy podpalenia

Pod zarzutem podpalenia budynków mieszkalnych wsi Zamszany, pow. kowieńskiego Jana Michalewicz, został zatrzymany syn poszkodowanego Józef Michalewicz. Sprawa przynajmniej do popelnienia zbrodni, podając, że czynu tego dokonał z zemsty wobec odmowy ze strony ojca przepisaną na niego majątku.

Zabytki z przed 1000 lat

Podczas kopania dołu w pobliżu uroczyska Kozlikowo, gm. Darewo, wykopano szereg przedmiotów pochodzących według przypuszczeń miejscowego kustosza — z przed tysiąca lat.

Starosta powiatowy wydał zarządzenie do wstrzymania dalszego rozkopywania i zabezpieczenia wykopaliska do chwili przybycia z Baranowicz kustosza.

Nowinki radiowe

Dziśnięszczyzna przed 1000 lat

Odczyt pod tym tytułem p. Cehak-Holubowiczowej wypadł b. interesująco. Dowiedzieliśmy się, jak wyglądała ziemia nadziwińska w tzw. węgierskich czasach. A wyglądała wcale nieźle. Połączona wspaniałą arterią Dżwiny prowadziła ożywiony handel. Bez paszportów i wiz szwendali się po grodach książęcych, sąsiedzi zza morza, sprzedając pięknym Krywiczankom syryjskie paciorki. Nie raz przy tym kupcy skandynawscy po fałszowali zlekką monetę arabską, którymi płaćli za wosk, skóry itd.

Cenne wykopaliska z tego okresu znajdują się w Muzeum U. S. B.

Na marginesie odczytu p. Holubowiczowej warto zwrócić się z apelem do radio-słuchaczy w sprawie ochrony kurhanów. Tylko uczeni archeolodzy powinni być rozkopywać. Profani zniszczą, rozkopując niejedno cenne znalezisko. Jeżeli się jednak coś znajduje wypadkowo, trzeba zawsze zawiadomić wydział archeologiczny U. S. B.

Rodzinka Radiowa powinna być troskliwą opiekunką naszej przeszłości.

KRONIKA

LUTY
10
Piątek

Dziś: Scholastyki
Jutro: Obława NMP w Lourdes
Wschód słońca — g. 6 m. 56
Zachód słońca — g. 4 m. 11

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologii USB w Wilnie z dn. 9.II. 1939 r.
Ciężnienie 761
Temperatura średnia + 2
Temperatura najwyższa + 5
Temperatura najniższa + 1
Opad 0,1
Wiatr zachodni
Tend.: spadek
Uwagi: pochmurno, po południu łoszcz.

WILEŃSKA

DYZURY APTEK.

Dziś w nocy dyżurują następujące apteki: Jundzilla (Mickiewicza 33); S-ów Mańkiewicz (Piłsudskiego 30); Chrościckiego i Czaplńskiego (Ostrobramska 25); Filemonowicza i Maciejewicza (Wielka 29); Pelkiewicz i Januszkiewicz (Zarzecze 20).

Ponadto stale dyżurują apteki: Paka (Antokolska 42); Szantyr (Legionów 10) i Zajackowskiego (Witoldowa 22).

MIEJSKA.

— Jak w roku bieżącym będzie finansowana prywatna akcja budowlana. Komitet Rozbudowy m. Wilna otrzymał ostatnio powiadomienie o przyznaniu na rok 1939 kredytów na sumę 300.000 zł. W granicach tej kwoty będą udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego pożyczki na następujące cele:

1) Budownictwo domów zawierających małe mieszkania, 2) przebudowę większych mieszkań na małe, 3) instalację w domach większych o małych mieszkaniach w związku z przyłączeniem do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Maksymalna wysokość kredytu na jeden nowy budynek nie może przekraczać 25 procent kosztów budowy. Na kapitalne remonty na przebudowę większych mieszkań na małe i na instalację w związku z przyłączeniem do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w domach większych o małych mieszkaniach — wysokość kredytu wynosić może do 75 procent kosztów tych prac. Te warunki kredytowe dotyczą zarówno budownictwa murowanego jak i drewnianego.

Maksymalny okres amortyzacji pożyczki wynosi 25 lat, oprocentowanie — 6,25 proc. w stosunku rocznym. Po spłacie pierwszej raty przy pożyczkach konwersacyjnych i drugiej przy pożyczkach gotówkowo-amortyzacyjnych oprocentowanie nie wynosić będzie 6 proc. w stosunku rocznym. Pożyczki będą zabezpieczone na hipotecę.

Podania o pożyczki należy składać do 1 marca rb. do Komitetu Rozbudowy (Dominikańska 2, pok. 25). Do podań muszą być załączone plany i dane hipoteczne. Bliższych informacji można zasięgnąć w Komitecie Rozbudowy.

— Plan zabudowy m. Wilna już pod obrady Magistratu. Wczoraj pod obrady Prezydium Zarządu Miejskiego wniesiony został opracowany przez miejskie Biuro Urbanistyczne ogólny plan zabudowy m. Wilna. Prace nad sporządzeniem tego planu trwały przeszło 3 lata. Opracowany

plan zabudowy zawiera 70 stron maszynowego druku.

Rozpatrywanie planu przez Kolegium Magistratu potrwa jeszcze czas dłuższy, później ogólny projekt zabudowy wniesiony zostanie pod obrady Miejskiej Komisji Urbanistycznej, a następnie celem ostatecznego uchwalenia na plenarne posiedzenie Rady Miejskiej.

— Zburzenie domu przy zbiegu ul. M. Pohulanki i Zawalnej. Zarząd Miejski postanowił zburzyć dom miejski przy zbiegu ulic M. Pohulanki i Zawalnej. Zburzenie tego domu pozostaje w związku z projektem poszerzenia ul. Zawalnej.

SPRAWY SZKOLNE

— W dniu dzisiejszym p. kurator Godecki wyjechał w sprawach służbowych do Warszawy. Zastępować go będzie p. nacz. Lubojacki.

ZE ZW. I STOWARZYSZEŃ.

— Klub Włóczęgów. Z powodu choroby prelegenta dzisiejsze zebranie Klubu odwołuje się.

— Nowe władze Koła Zw. Peowłaków. 28 stycznia rb. na walnym zebraniu członków Koła Peowłaków został wybrany Zarząd w składzie następującym: dr por. Burhardt Stefan — prezes, Bessaraba Józef — wice-prezes, Kasprowicz Zygmunt — sekretarz, Kozłowski Piotr — skarbnik, Bonaszewiczowa Stanisława, Abczyński Ludwik, Krysiulewicz Józef — członk. Zarządu.

ZEBRANIA I ODCZYT

— „Powszechne Wykłady Uniwersyteckie”. Dziś, 10 lutego, w sali V Uniwersytetu (ul. Św. Janka) odbędzie się odczyt prof. USB dr. K. Górskiego p. t. „Podhale w poezji”.

Początek o godz. 20. Wstęp 30 gr., młodzież płaci 20 gr. Szatnia nie obowiązuje.

— Generał Rudolf Dreszer na mównicy. Dziś o godz. 19 w świetlicy PPW w Wilnie (Dominikańska 15) odbędzie się „Wieczór Morski”, urządzany przez Zarząd Obwodu Miejskiego LMK w Wilnie łącznie z Zarządem Oddziału Wil. Poczt. z okazji 19 rocznicy odzyskania dostępu do morza i przybycia do Gdyni pierwszego polskiego okrętu podwodnego ORP „Orzeł”. W programie odczyt p. generała Rudolfa Dreszera oraz produkcje wołacko-muzyczne. Wstęp wolny.

Tragedia wyeksmitowanej

Konstancja Chmielewska (Krzywe Koło 21) została wyeksmitowana. Wnocy niebezpieczna przedostała się do opróżnionego mieszkania, pozostawia swoje 9-miesięczne dziecko i zbiegła. Zostawiła

również kartkę, w której prosi, by dobrzy ludzie zaopiekowali się dzieckiem.

Szyderzy powiedziała o tym policję. Wyrażają oni obawę, że niebezpieczna kobieta może popełnić samobójstwo. (c).

Echa włamania do Sądu Grodzkiego

w Nieświeżu

Złodzieje zabrali tylko 52 złote

Włamywacze, którzy dokonali kradzieży w Sądzie Grodzkim w Nieświeżu, poza 52 złotymi nic więcej nie skradli. Wpraw

dzie zabrali ze sobą klucze od skarbca sądowego, ale szczegółowa kontrola kasy nie wykazała żadnych braków.

RÓŻNE

— Zebranie Komitetu Ukłecenia Wilna. Po dłuższej przerwie zimowej Komitet Ukłecenia m. Wilna rozpoczął przygotowania akcji letniej 1939 roku. Na inauguracyjnym zebraniu prezydium Komitetu dnia 7 bm. został wytknięty plan pracy oraz powzięto m. in. uchwałę prowadzenia kalendarzyka porad fachowych, jakie rośliny, kiedy i jak należy hodować.

Nowością na terenie Wilna jest wyłonienie z Komitetu Ukłecenia sekcja ochrony zieleni, mająca za zadanie ochronę trawników, drzewek, skwerów itp.

— Pokaz gospodarczy. Liceum Gospodarcze ZPKO zawiadania, że we wtorek dnia 14 lutego w godz. 17 w lokalu szkoły przy ul. Bazylińskiej 2—17 odbędzie się pokaz: Ciasto pływowe, pieczone, smarzone; z kremem, sosem, paszteciki, gronela itp. Wstęp na pokazy kosztów produktów 1 zł, dla członków ZPOK 75 gr.

— Podziękowanie. Kierownictwo Zakładu dla niewidomych w Wilnie i niewidomi niejśmiej składają serdeczne podziękowanie P. P. Hajnowi, Hermanowiczowi, Rodziewiczównie, Sosnińskiemu, Sosnowskiemu, Totusowi i Zieniewiczowi za bezinteresowne pełne poświęcenie urozmaicenie zabawy w dniu 21 i 1939 r. produkcjami artystycznymi słowno-muzycznymi.

NOWOGRODZKA

— Urlop Wojewody. Wojewoda nowogrodzki Adam Sokółowski rozpoczął urlop wypoczynkowy, który ukończy w m-cu marcu rb. W zastępstwie wojewody urzęduje wicewojewoda Stefan Radoliński.

— Posiedzenie Rady OZN. Ubiegłej niedzieli odbyło się w Nowogrodzku posiedzenie Rady Wojewódzkiej OZN, w której wzięli udział wszyscy posłowie i senatorowie wojew. nowogrodzkiego. Omawiano plan pracy OZN w terenie. Przewodniczył prezes Okręgu p. mec. Stefan Pawluc.

XV. Tydzień Akademika w Nowogrodzku. W tygodniu z „XV Tygodniem Akademika” organizowanym przez Bractwo Pomoc Polskiej Młodzieży Akadem. U. S. B. w Wilnie pod wysokim protektorem J. E. ks. arcybiskupa Romualda Jajbrzykowskiego, JWP, wojewody wileńskiego L. Bociańskiego, wojewody nowogrodzkiego A. Sokółowskiego, dowódcy DOK, III — Gródno gen. Olszyny-Wilczyńskiego, i J. M. ks. rektora prof. Al. Wójcickiego — w sobotę, dn. 11 bm. w Nowogrodzku (w sali Ogniska Rodziny Urzędniczej (Bazylińska) odbędzie się bal — z którego dochód przeznaczony jest na rzecz niezdolnej młodzieży akademickiej. Początek o godz. 22. Stroje wieczorowe.

B. dyrektor Banku Litewskiego skazany na tydzień aresztu

Wczoraj sąd okręgowy w Wilnie rozpoznał sprawę emerytowanego dyrektora Banku Litewskiego, p. Jonas Masiulis, oskarżonego o nielegalny wywóz walorów z Polski.

Dyr. Masiulis przybył w ub. roku do Polski na krótki pobyt i podczas przejazdu przez granicę nie zgłosił kontroli dewizowej posiadane przy sobie weksle litewskie na sumę 1500 litów, kuponów od obligacji litewskich na 78 litów, 2 latów i 1 lita 70 centów. Wkrótce po tym dyr. Masiulis, wracając, znowu przejechał granicę i został zrewidowany przez kontrolerów dewizowych. Znalaziono przy nim wymienione wyżej walory.

Dyr. Masiulis oświadczył, że walorów tych nie zgłosił sam kontroli, podczas wjazdu do Polski, wskutek nieznajomości przepisów. Kontroler zaś, który żądał okazania gotówki, nie wspominał o wekslach.

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom dyr. Masiulisa i skazał go za niezgłoszenie z winy nieumyślnej walorów na 1 tydzień aresztu z zawieszeniem na 2 lata i 300 zł grzywny. (z).

BARANOWICKA

— Nowy Zarząd Zw. b. Ochotników W. P. Odbyło się zebranie członków Zw. b. Ochotników W. P. Po odczytaniu sprawozdań z działalności Zarządu, uchwalono budżet na r. b. oraz wybrano nowy zarząd w skład którego weszli: prezes Wankiewicz, wiceprezes Szwed, sekretarz Majewski, skarbnik Korzeniowski oraz delegat na walny zjazd do Warszawy, plk w si. sp. Obuch-Woszczyński.

— Zebranie członków cechu krawieckiego. Pod przewodnictwem Michałowskiego Aleksandra odbyło się w lokalu przy ul. Szosowej 72 zebranie członków cechu krawców chrześcijan.

— Zabawa LM i K. W sali Ogniska Polskiego odbyło się zabawa taneczna, urządzona przez LM i K. Zabawa przyniosła 260 zł.

— Premiery sztuki Rostando Cyrano de Bergerac w Łucku. 5.II. rb. przy wypełnionej po brzegi sali odbyła się w Łucku premiera sztuki Rostanda Cyrano de Bergerac z dyrektorem Strachockim i Miłą Malanowicz-Niedzielską w rolach tytułowych. Wystawienie tej sztuki było wielkim sukcesem artystycznym teatru.

WILEJSKA

— KRWAWA BÓJKA. Kozioł Antoni na tle zemsty osobistej zadał siekierą dwa cięty w głowę i jeden w szyję Kozakiewiczowi Piotrowi, obaj m-cy wsi Dziadzi-cze, gm. kurzenieckiej. Kozakiewicz u-mieszczono w szpitalu w Wilejce. Stan jego zdrowia jest bardzo ciężki. Kozioł Antoni po dokonaniu przestępstwa zbiegł a następnie w dniu 8 bm. zgłosił się na posterunek w Kurzeniu, gdzie został za-trzymany.

WOŁYŃSKA

— Kurs koszykarski. Wydział Powiatowy w Dubnie uruchomił z dniem 31 stycznia rb. jednomiesięczny kurs koszykarski na który uczęszcza około 30 osób.

— NAGŁY ZGON. 3 bm. w poczekalni dworca autobusowego w Równem zmarł nagle 48-letni Antoni Masalski, zamieszkały w Józefówce, pow. rówieński go.

— ZDERZENIE SAMOCHODÓW. 2 b. m. w Równem przy zbiegu ulic 3 Maja i Piłsudskiego samochód prywatny, prowadzony przez szofera Alojzego Howorkę, najechał na samochód Zarządu Miejskiego. Strały wynoszą około 500 złotych.

— LIKWIDACJA BANDY KLUSOWNIKÓW. Zlikwidowano na terenie gminy subickiej, powiatu dubieńskiego bandę klusowników w składzie 6 osób z Andrzejem Niczyforukiem na czele. Podczas rewizji u członków bandy skonfiskowano broń myśliwską, amunicję oraz częściowo mięso z zabitej zwierzyny.

RADIO

PIĄTEK, dnia 10 lutego 1939 roku.

6.57 Pieśń por. 7.00 Dziennik por. 7.15 „FIS” — wiadomości z Zakopanem. 7.20 Muzyka poranna. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Program na dzisiaj. 8.15 Muzyka poranna (płyty). 8.50 Czytanka wiejskie. Z bajek Aleksandra Fredry. 9.00 Przerwa. 11.00 Audycja dla szkół. 11.25 Z oper francuskich. 11.57 Sygnał czasu i hejnał. 12.03 Audycja południowa. 13.00 Wiadomości z miasta i prowincji. 13.05 Fortepian dla wszystkich: „Ulury muzyki programowej” — audycja w opr. Heleny Hleb-Koszańskiej. 13.30 Koncert solistów. 14.00 Przerwa. 15.00 „Lawina” — audycja dla młodzieży. 15.20 Poradnik sportowy. 15.30 Muzyka obładowa. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.08 Wiadomości gospodarcze. 16.15 Rozmowa z chłomami ks. kapłana Michała Rekasza. 16.30 Utwory skrzypcowe. 16.55 Skarby naszego morza — pogadanka. 17.10 Muzyka organowa. 17.45 Audycja dla wsi: 1. „Lubim w gospodarstwie rolnym” — pog. inż. Bolesława Bujnickiego. 2. Poradnik rolniczy prowadzi Aleksander Przeglądski. 3. Muzyka popularna. 4. „Jak leczymy się na wsi?” — pogadankę wygłosi Wacław Klimaszewski — rolnik. 18.25 Wycieczki i spacer — prowadzi Eugeniusz Piotrowski. 18.30 „Tatry w śniegu” — audycja literacko-muzyczna w opr. Zdzisława Hierowskiego. 19.00 „FIS” — „W przeddzień zawodów” — reportaż. 19.15 Marzec (płyty). 19.35 Transmisja z uroczystości przybycia do Gdyni O. R. P. „Orzeł”. 20.35 Audycja informacyjna. 21.00 Śpiewa Chór Polskiego Radia. 21.15 Koncert symfoniczny. 22.30 „Pomiorze w twórczości Żeromskiego” — szkice literackie. 22.45 Muzyka (płyty). 22.55 Rezerwa programowa. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i komunikaty. 23.03 „FIS” — ostatnie wiadomości sportowe z Zakopanem. 23.05 Zakonczenie programu.

SOBOTA, dnia 11 lutego 1939 roku.

6.57 Pieśń por. 7.00 Dziennik por. 7.15 „FIS” — „Dziś w Zakopanem” — wiadomości sportowe. 7.20 Muzyka (płyty). 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Program na dzisiaj. 8.15 Muzyka poranna. 8.50 Czytanka wiejskie. Z bajek Stanisława Trembickiego. 9.00 Przerwa. 11.00 Audycja dla szkół. 11.25 Muzyka hiszpańska. 11.57 Sygnał czasu i hejnał. 12.03 Audycja południowa. 13.00 Wiadomości z miasta i prowincji. 13.05 Audycja zyczeń dla dzieci słuchających radia w szkole — w opr. Ciości Halli. 13.55 Z oper Verdiego. 13.50 Pogadanka radiotelewizyjna Mieczysława Galskiego. 14.00 Przerwa. 15.00 Audycja dla dzieci. 15.30 Muzyka obładowa. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.08 Wiadomości gospodarcze. 16.20 Kronika literacka. 16.35 Dokoła Tatr z piosenką — koncert. 17.00 „FIS” — Transmisja z uroczystości otwarcia światowych mistrzostw narciarskich w Zakopanem. 17.58 Audycja KKO 18.00 Wileńskie wiadomości sportowe. 18.05 Sobótka speaker — zapowiada Kazimierz Kieniewicz. 18.30 Audycja dla Polaków za granicą. 19.00 „FIS” — „Co to jest kombinacja alpejska” — pogadanka z Zakopanem. 19.10 Koncert rozrywkowy. 20.35 Audycja informacyjna. 21.00 „Jutro niedziela” — koncert rozrywkowy. W przerwie o godz. 21.50—22.05 „Angina” — skecz. 22.55 Rezerwa programowa. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i komunikaty. 23.03 „FIS” — Ostatnie wiadomości z Zakopanem. 23.05 Zakonczenie programu.

PIERRE NORD

23

KRAINA LĘKU

(Powieść nagrodzona: Grand Prix du Roman d'Avantures 1937)

Przekład autoryzowany z francuskiego.

I stała się rzecz nieoczekiwana. Książd przemówił nawet pierwszy, gdy tylko stanął u progu pokoju, w którym oczekiwali go obaj Niemcy zdumieni łatwością, z jaką przystąpił do rzeczy.

— Wszakże powiedział mi pan wczoraj, że zabito Stiefela w nocy z 11 na 12 maja?

— Tak, istotnie — odparł Schmidt po chwili milczenia.

— Jest pan tego pewny?

— Tak.

— We wsi Val albo w pobliżu Val?

— Tak jest.

— Dobrze. — Może pan zatem kazać wypisać mnie z więzienia, o ile nie ma pan względem moich innych ukrytych zamiarów. Dowiód panu, że nie mogłem być świadkiem zbrodni, którą pan przede mną odtworzył. Oto sprawozdanie z tego, jak spędziłem czas między porą wieczorną capstrzyku 11 maja, a wschodem słońca 12, a także spis świadków, którzy potwierdzą jego dokładność.

Podał oficerowi papier, który z uwagą przejrzał. — A więc — objaśnił książd — 11 maja, około piątej wieczorem, dostawca żywności Vernet zawiadomił mnie, że mamka moja jest umierająca w Van-

deuvres, gdzie sama jedna pilnowała mego domu rodzinnego. Ta kobieta była mi drogą: ona mnie odchowowała, bowiem matka moja umarła po wydaniu mnie na świat. Nie mogłem jej nie zobaczyć, a nie miałem czasu na wypełnienie formalności potrzebnych dla uzyskania przepustki. Czekając, aż noc nadejdzie i nie dbając o ryzyko, wymknąłem się z St. Quentin i udałem się do Vandeuvers. I dobrze zrobiłem. Biedna kobieta zmarła w moich objęciach, wkrótce po moim nadejściu. Moimi świadkami są wieśniacy, którzy mi tam pomagali i dwaj żandarmi niemieccy, którzy zatrzymali mnie około północy w miejscu, które pokażę panom na mapie, i towarzyszyli mi aż do dworu i widzieli umierającą. Sądzę, że odnajdziemy ich panowie z łatwością i że ich świadectwo panom wystarczy.

— Jak to? Więc to książd był? — zawołał Heim.

— Już panowie o tym wiecie? Powinszować! Tak, to ja byłem. Ludzie wasi rozpoznają mnie niewątpliwie. Wzięli mnie widocznie za miejscowego proboszcza i nie pytali o papiery, co było zupełnie naturalne. Bądźcie panowie pobłażliwi dla nich. A teraz rzut oka na mapę dowiedzie panom, że prześtrzeż, którą musiałem przebyć tam i z powrotem, wynosi około czterdziestu kilometrów, z których większa część prowadzi przez pola, zatem, aby ją przebyć potrzebowałem około dziewięciu godzin. W Vandeuvers byłem godzinę, razem dziesięć godzin. To znaczy, że mogłem wrócić 12 maja, około szóstej rano. Wiele osób, których nazwiska są panom znane, było obecnych tegoż dnia na pierwszej mszy, odprawionej przeze mnie. Stwierdzam: kto zabił Stiefela — nie wiem!

Oficerowie spojrzeli po sobie z osłupieniem

— Ale — rzekł wreszcie Heim — mógł książd mieć rower.

— Nie posiadam go, nie posiadałem nigdy i nie umiałbym się nim posługiwać. Zresztą zarekwirowałicie przecież wszystkie sprzęty tego rodzaju. Gdy żandarmi mnie zatrzymali, szedłem piechotą. Byłoby szaleństwem puszczać się w drogę na rowerze w nocy: trzeba by trzymać się szos, które patrolowały przebiegając we wszystkich kierunkach i o każdej porze.

— Dobrze, sprawdźmy — burknął Schmidt. — Ale mógł książd nam to wszystko przecież od razu powiedzieć. Czemu książd milczał wczoraj?

Podporucznik doznał przelotnego wrażenia, że książd Gailard drgnął.

— Dajmy na to — rzekł po długiej przerwie — żeście mnie, panowie, obrazili, dotknęli i że nie łatwo jest zebrać myśli, gdy się jest ofiarą czyjegoś brutalnego zachowania.

W powrotnej drodze oficerowie nie zamienili ani słowa. W korytarzu wiodącym do biura Heima, poczuł odurzający zapach lichych perfum i poznali Liang, która czekała na nich siedząc na ławeczce. Wystrojona była w kapelusz z piórami, którego nie powstydzili się muszkieter-milioniery, i w boa, także z piór. Drganie jej cienkich, na guziki zapinanych trzewików, zdradzało nieznośność osoby, wyciekającej przeszło godzinę. Ale dziś nie bała się już. Zmarszczone brwi, błyski gniewu w porcelanowo-błękitnych oczach, pozwoliły Heimowi zgadnąć od razu, że przygotowuje się do dramatycznej sceny, do groźenia stosunkami i wpływami wysoko postawionych. Uśmiechnął się złośliwie.

(D. C. N.)

Uoex. u E. Kotlarewskiego, Wileńska 11